

Задирака Н.Ю.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного права
юридичного факультету
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

УДК 342.922:351.71

ЕВОЛЮЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ У ВІДНОСИНАХ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНОГО МАЙНА

Постановка проблеми. Науковий аналіз проблематики розвитку інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна варто розпочати з аналізу базових проблем, які постають під час реалізації механізму юридичної відповідальності. Так, головні невизначеності пов'язані з недоліками чинного законодавства щодо юридичної відповідальності за делікти у сфері неправомірного використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації, а також відсутністю деталізованих та однозначних механізмів скасування чи зміни неправомірно застосованих інструментів діяльності публічної адміністрації, відшкодування шкоди в юрисдикційному позасудовому порядку за умови постійного конфлікту інтересів суб'єктів публічного та приватного права, наділених повноваженнями з використання публічного майна.

Зокрема, конфлікт інтересів відіграє негативну роль для належної реалізації інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна, оскільки суб'єктивні фактори та колізійне, а нерідко практично необґрунтоване та нераціональне з позицій імплементації формулювання юридичних норм призводить до неможливості повною мірою виконувати встановлені на рівні закону функціональні обов'язки суб'єкта публічної адміністрації, наприклад, у випадку відшкодування шкоди внаслідок протиправного використання публічного майна бюджетними коштами, виділеними на фінансування суб'єкта публічної адміністрації, що спричинив шкоду. Як наслідок, нерідко мають місце ситуації, коли інструменти діяльності публічної адміністрації у сфері використання публічного майна використовуються неправомірно, внаслідок чого порушується публічний інтерес і заподіюється шкода.

Актуальність теми. Спрямування розвитку інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна має охоплювати не лише карні аспекти, але й насамперед превентивну складову. Також потрібно зважати на процеси глобалізації, зокрема, у сфері використання публічного майна в техносфері життєдіяльності держави та суспільства.

Стан дослідження. Особливості відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна досліджу-

вали такі теоретики права та вчені-адміністративісти, як В.М. Бевзенко, М.С. Демкова, В.В. Джарти, У.К. Іхсанов, С.С. Коба, А.П. Кун, І.О. Лавриненко, Р.С. Мельник, Я.О. Мотовиловкер, О.А. Музика-Стефанчук, В.Т. Нор, В.А. Рахмилович, Д.Я. Український та інші. Тим не менше, не повною мірою розглянуто юрисдикційні позасудові адміністративні процедури, а також судову процедуру механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації.

Метою статті є розкриття напрямків еволюції інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна.

Виклад основного змісту. У частині становлення та розвитку еволюційних характеристик інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна йдеться про розширювальну концепцію в ракурсі диверсифікації режимів відповідальності, встановлення меж поширення соціалізації ризиків [1, с. 66]. Тобто необхідно максимально детально закріпити процедурні аспекти реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна як за протиправне виконання функцій держави, так і за ризик. Передусім необхідно зважати на мінімізацію можливостей із боку суб'єктів публічної адміністрації порушити принцип рівності, створювати особливі ризики в частині порушення публічного інтересу, інтересів осіб, які правомірно використовують публічне майно. Відповідальність має наставати за конкретний делікт у тій мірі, наскільки діяння чи рішення суб'єктів публічної адміністрації вступають у конфлікт із вимогами закону, правилами належного функціонування правових режимів публічного майна.

Відповідно, доцільним вбачається уніфікувати на законодавчому рівні режим такої юридичної відповідальності з огляду на національні інтереси, публічний інтерес у правомірному й ефективному використанні публічного майна. Кореспондуючим кроком має стати узгодження підзаконного рівня щодо підстав, меж і порядку притягнення до юридичної відповідальності за протиправне використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації. На підставі мотивувальної частини постанови Gardedieu (С.Е. Assemblée, від 08.02.2007) зазначена процедура реалізації відповідальності на всіх рів-

нях правового регулювання може бути дотримана, з одного боку, на підставі рівності громадян перед державними функціями/витратами, для забезпечення відшкодування збитків, за умови, що збиток, відшкодування якого просять, має характер серйозний та особливий, не може із цього моменту розглядатись як функція/витрата, що покладається зазвичай на зацікавлених осіб (гіпотеза *La Fleurette*), з іншого боку, на підставі обов'язків для забезпечення дотримання угод, відшкодування всіх видів збитків, що виникли [1, с. 75]. До того ж, потрібно створити умови для не вибіркового, а повного та безумовного фінансування за конкретною стабільною схемою описаних зобов'язань суб'єктів публічної адміністрації, із чітко встановленими підставами для відстрочки/розстрочки фінансування вказаних видатків, у тому числі не першочергових.

В умовах глобалізації в цьому плані йдеться про доцільність інституціоналізації, як пояснюють О.В. Марченко та Н.Е. Аванесова, відкритої складної поліструктурної, територіально відокремленої суспільно-економічної соціотехноприродної системи, що потребує адекватних методів регулювання, оскільки являє собою елементарне (первинне, базове) каркасоутворююче ціле техносфери, до якого, крім природного та матеріально-речового компонентів, входять населення, виробництво та споживання матеріальних благ [2, с. 61–62]. Звідси охоронний вимір відносин із превенції та реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна має спиратися на рамкові характеристики, а також на наднаціональні, національні, регіональні, локальні цивілізаційні категорії. Описана система відносин як така, що має відкритий характер, виступає каркасоутворюючим підґрунтям техносфери. Водночас вектор еволюції інституту юридичної відповідальності має встановлювати концепція антропоцентризму, зорієнтована на задоволення публічного інтересу, гарантування правопорядку.

У такий спосіб втілюються творча, координаційна та впорядковувальна функції [3, с. 345] задля задоволення публічного інтересу. Головним призначенням такого динамічного виміру механізму реалізації відповідальності є забезпечення простого та прозорого захисту та відновлення порушених, невизнаних чи заперечуваних прав, свобод і законних інтересів осіб, які уповноважені правомірно використовувати публічне майно. Додатково створюються умови для мінімізації можливості вчинення деліктів суб'єктами публічної адміністрації у сфері використання публічного майна шляхом спрощення юрисдикційних процедур у ракурсі гарантування їхньої доступності для всіх категорій осіб будь-якого рівня правової культури, забезпечення єдності практики, оперативності та прозорості під час визнання невідповідності законодавству нормативних актів, діянь чи рішень суб'єктів публічної адміністрації, включаючи спеціальні вимоги до процедури відшкодування шкоди; безсторонності та об'єктивності безкоштовного розгляду відповідних звернень (скарг) у юрисдик-

ційному позасудовому порядку; припинення діянь, що виступають предметом спору, до завершення процедури юрисдикційного оскарження; деталізації порядку виплати відшкодування коштами бюджету відповідного рівня, належними та достатніми для фінансування зобов'язань суб'єктів публічної адміністрації стосовно відшкодування шкоди, завданої деліктами у сфері неправомірного використання публічного майна.

Крізь призму діалектико-логічних законів боротьби протилежностей, переходу кількісних змін в якісні, безперервного руху, взаємозв'язку та взаємодії, тотожності, суперечності наведене означає, що під час прийняття та виконання управлінських рішень має підтримуватися безперервна взаємодія антропогенного, соціального, техногенного та природного середовища як цілісної системи, що перебуває в безперервному стані зміни й оновлення внутрішньої та зовнішньої спрямованості. Українською важливо, щоб у процесі зіткнення різновекторних позитивних і негативних аспектів механізм реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна в регулятивному сенсі мав усталену й одноманітну імплементацію, поступово еволюціонував по висхідній лінії з оновленням реагування на безальтернативний публічно-управлінський вплив із належним рівнем обґрунтованості, уніфікованим застосуванням юридичних категорій. Безумовно, мова йде про єдність методологічних, функціональних, організаційно-управлінських, інфраструктурно-ресурсних та інших аспектів вказаного механізму, з кореспондуючими характеристиками, збалансованістю та відповідністю керівної та керованої підсистем. Виправданим може виступати збереження взаємодії між суб'єктним та об'єктним вимірами механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації, з випередженням розвитку на суб'єктному рівні. Критерієм результативності має виступати глобалізаційний, але водночас локалізований об'єктивний процес перетворень відносин у сфері використання публічного майна за критерієм публічного інтересу, функціональної доцільності.

До кореспондуючих правозастосовних орієнтирів з огляду на принципи верховенства права, юридичної визначеності можна віднести ст. 3, ч. 1 ст. 8 Конституції України [4]; підп. 4.1 мотивувальної частини рішення Конституційного Суду України від 02.11.2004 № 15-рп/2004 [5]; рішення Європейського суду з прав людини у справах «Bellet проти Франції» [6], «L. та V. проти Австрії» [7], «S. L. проти Австрії» [8], «Брумареску проти Румунії» (§ 61) [9], «Голдер проти Сполученого Королівства» [10], «Мушта проти України» [11], «Понномарьов проти України» (§§ 47, 52) [12], «Функе проти Франції» [13] та ін.

У цьому сенсі глобалізація має зумовлювати взаємодію наднаціонального, національного, регіональних і локальних елементів інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна з метою

забезпечення розвитку механізму реалізації такої відповідальності, підвищення взаємозалежності ресурсів, технологій та інформації. Із урахуванням підходів Н.В. Камінської цього стану можна досягти з додержанням таких засадничих положень: інтернаціоналізації в частині інституціоналізації характеристик у світовому масштабі, зближення та міжнародного співробітництва суб'єктів публічного та приватного права; локалізації шляхом розвитку місцевих активів (людських, природних, фізичних, функціональних, культурних тощо); диверсифікації у спосіб гарантування безпечного соціально-економічного розвитку, незалежно від зміни внутрішніх чи зовнішніх обставин; сталого розвитку в ракурсі функціонування інфраструктури, створення умов для стабільності середовища, збереження місцевих традицій, звичаїв; безпосередньої відповідальності за вчинені делікти [14, с. 49]. Як наслідок, забезпечується обґрунтованість процесу розвитку інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна як на підставі легально-засадничих регулятивних положень, так і з урахуванням функціональних, інституційних, інфраструктурних базисних індикаторів. Фактично функції, форми та методи публічного управління під час превенції вчинення деліктів чи імплементації механізму реалізації суб'єктів публічної адміністрації зумовлені та зумовлюють ресурсну базу з огляду на оцінювальні індикатори законності, результативності, ефективності, недискримінації. Може мати також сенс проведення постійного моніторингу та корегування динамічного виміру вказаного механізму згідно з результатами оцінки практики його застосування.

Із приводу останнього аспекту зазначимо, що розвиток інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна повинен спиратися на фундаментальні, спеціалізовані та сервісні постулати. Так, у фундаментальному плані йдеться про внутрішню функціональну складову передусім у ракурсі прогностично-планувальної діяльності, організаційно-регулятивних засобів, координації, обліково-контрольних інструментів. Спеціалізований вимір має брати до уваги сфери практичного впровадження правових режимів публічного майна, рівні та типи публічно-управлінської діяльності суб'єктів публічної адміністрації. Сервісний аспект натомість має зважати на функціональну складову стосовно аналітичного конструювання моделей поведінки, стратегічно-тактичної прогностично-планувальної діяльності осіб, залучених у використанні публічного майна, інфраструктурних характеристик (фінансової, матеріально-технічної бази, транспортного обслуговування), стимулювальних засобів та ін. Відповідно, ключовими компонентами мають стати інституційні категорії (формулювання політики, концепції імплементації, перспектив розвитку механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна; формування пріоритетів, ле-

гітимація стратегічних кроків), аналітичні матриці (щодо оцінки загроз, поточного соціально-економічного стану, шкоди від делікту, можливостей повернення до попереднього стану, ліквідації негативних наслідків), імплементаційні заходи (здійснення стратегічного вибору, виконання поточних кроків, моніторинг результатів).

Завдяки таким постулатам вдасться впровадити глобальне техніко-технологічне перетворення життєдіяльності держави та суспільства в частині задоволення публічного інтересу, досягнення суспільного добробуту та підтримання правопорядку. Додатково, як вказує В.Г. Воронкова, невідворотним кроком має стати формування глобальної соціотехноприродної мегасистеми, своєрідною «нервовою мережею» якої є інформаційні мережі, технології, технічні засоби [15, с. 24]. Наведена думка наочно демонструє антропоцентрично-глобалізаційний формат імплементації механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна. Масштабне використання інформаційно-комунікаційних технологій під час реалізації інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації має призвести до якісних перетворень, кардинальних зрушень у сфері матеріального життя держави та соціуму в частині використання публічного майна. Описаний об'єктивний глобальний процес має брати за основу кооперацію в умовах суспільного розвитку, а також соціально-економічні, соціально-техногенні та соціально-природні процеси модернізації.

Зокрема, описана глобалізація дозволить ефективно поєднати штучну компоненту у вигляді інформаційно-комунікаційних технологій в діяльності публічної адміністрації з подальшою інтенсифікацією обігу інформації, посиленням результативності реалізації правових режимів публічного майна. У процесі вдосконалення інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна потрібно зважати на доцільність поєднання соціального вектору розвитку з техногенними елементами, науково-техніко-технологічними системами, біосферними об'єктами. Відповідна трансформація створить базис для якісних оновлень інституту юридичної відповідальності суб'єктів публічної адміністрації як соціальної відповідальності. При цьому формування інформаційної інфраструктури в межах техносфери впливає на еволюцію життєдіяльності держави та суспільства під час використання публічного майна. Принагідно задовольняється публічний інтерес, конкретні потреби суспільства та окремих людей, які правомірно використовують публічне майно, із супутнім оновленням традиційного укладу життя за напрямком посилення динамічних соціальних якостей, зокрема, шляхом мінімізації неналежних проявів виконання повноважень суб'єктами публічної адміністрації під час використання публічного майна.

З огляду на це ми схилиємося до думки, що наразі відбувається технократизація життєдіяльності держави та суспільства. Так, в описаному індустрі-

альному суспільстві мають забезпечуватися високий рівень розвитку засобів створення, збирання, перероблення, доставляння та розповсюдження інформації, всезагальна комп'ютеризація, масштабне впровадження мережевих систем, зростання комунікацій всіх видів, де головним фактором та джерелом соціальних відмінностей стає не публічне майно, а рівень знань, умінь і навичок, коли влада і вплив на людину переходять до лідерів неформальних мережевих товариств як панівної верстви в інформаційному суспільстві [16, с. 24]. Відтак в інформаційно-техногенну епоху комплексні зрушення та перетворення мають проходити в онтологічному плані з урахуванням засад антропоцентризму життєдіяльності держави та суспільства, прискорення еволюції інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна за напрямком гарантування інформаційної безпеки, оптимізації техніко-технологічного, комунікаційно-комерційного, соціально-креативного формату глобального трансформаційного розвитку.

На підставі описаних глобалізаційних характеристик механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна можна зробити проміжний висновок про мінімально необхідний набір засад такої відповідальності. Так, під час притягнення суб'єктів публічної адміністрації до юридичної відповідальності необхідно орієнтуватися, насамперед, не на тяжкість делікту, а на сприяння відшкодуванню максимуму шкоди з урахуванням публічного інтересу та суспільного блага, гарантування суб'єктивного права на добробут, правопорядок і безпеку з огляду на природу ризиків, які покриваються, що зумовлює можливість настання юридичної відповідальності за серійні, індивідуальні ризики без настання делікту чи за делікти, пов'язані з охороною публічного майна. Обмежувальні рамки також мають бути збережені. Наприклад, у ст. L. 110-1 Французького Кодексу законів про довілля встановлено, що відсутність певності, з урахуванням наукових і технічних знань моменту, не повинна затримувати затвердження ефективних і співмірних заходів, спрямованих на попередження ризику серйозної та незворотної шкоди, з економічно прийнятною вартістю [1, с. 76]. По суті, всі діяння суб'єктів публічної адміністрації, щоб не перетворитися в делікти, мають бути зорієнтовані на попередження, мінімізацію ризиків серйозної та/або незворотної шкоди, з урахуванням публічного інтересу. Цього можна досягти через відповідну інформаційну політику стосовно загроз, усунення небезпек, превенцію професійних ризиків, впровадження технологічних інновацій і т.п.

При цьому відповідальність за ризик має бути регламентована в деталізованих юридичних нормах щодо відповідальності згідно зі специфічним ризиком у розрізі використання небезпечних речей, споруд із публічно-правовим режимом експлуатації; небезпечних методів, запроваджених державою в підконтрольних об'єктах, що створюють широкі можливості зміни й особливий ризик через сусід-

ство; небезпечних ситуацій, коли майно знищується/зникає, із правом на подальшу компенсацію; діяльності тимчасових (випадкових) співробітників суб'єктів публічної адміністрації, користувачів, які отримують пільги/переваги та користуються презумпцією винуватості, застереженнями, зробленими для небезпечних робіт [1, с. 69]. Запропоновані тези дозволяють відновити баланс між належним виконанням функцій держави та задоволенням публічного інтересу, приватних інтересів осіб, які можуть правомірно використовувати публічне майно, з урахуванням форс-мажорних обставин, особливих збитків від ризиків і за результатами вчинення деліктів.

Відтак описаного балансу під час реалізації юридичної відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна можна досягти через усталену й уніфіковану практику вирішення спорів і відновлення правопорядку в межах заявної та втручальної адміністративних процедур. Втручальна процедура необхідна для здійснення відшкодування шкоди з ініціативи суб'єкта публічної адміністрації на підставі, в межах та у спосіб, встановлені законом. Що ж до заявної процедури, то на рівні закону необхідно чітко регламентувати порядок звернення до суб'єкта публічної адміністрації, що протиправно використовує публічне майно, неправомірно застосовує інструменти діяльності публічної адміністрації. Таке звернення може мати форму або заяви, або скарги та повинно розглядатися та вирішуватися відповідно до вимог законодавства про звернення громадян. Із урахуванням адміністративної вертикалі публічної адміністрації доцільно закріпити алгоритм використання дискреційних повноважень щодо передачі вказаного звернення до суб'єктів публічної адміністрації вищого рівня в ракурсі належного й ефективного здійснення адміністративного контролю, унеможливлення порушення строків розгляду та вирішення спору, зміни суб'єкта відповідальності, а також копії рішення суб'єкта публічної адміністрації – до органів фінансового контролю з аналогічною метою.

У ракурсі описаних характеристик перспектив регламентації заявної та втручальної адміністративних процедур у межах імплементації механізму реалізації юридичної відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна необхідно конкретизувати кореспондуючі презумпції. Так, важливо чітко відмежувати випадки, коли відшкодування необхідне з огляду на вчинення делікту суб'єктами публічної адміністрації, від ситуації природного, передбачуваного заподіяння збитків від використання ними публічного майна або задля задоволення публічного інтересу чи досягнення суспільного блага, або з огляду на специфіку правового режиму публічного майна, або внаслідок виконання вимог наднаціонального права чи міжнародних угод, або шляхом правомірного застосування інструментів діяльності публічної адміністрації, зокрема адміністративних актів, що зумовило настання виняткових чи надзвичайних витрат.

Крім цього, треба деталізувати шляхи еволюції юрисдикційного судового порядку реалізації інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна. Ми схильні вважати, що судовий порядок виконання механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти має бути, в першу чергу, застосований у випадку неможливості своєчасно розглянути та вирішити такий спір у позасудовому порядку; відмови в задоволенні відповідного звернення особи, що правомірно використовує публічне майно; неприйнятності способу чи розміру відшкодування шкоди, шляхів поновлення порушених чи невизнаних прав і законних інтересів уповноваженої особи. Загалом, юрисдикційний судовий порядок приведення у дію механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна можливий виключно в одноразовому ракурсі, тому всі подальші спірні моменти повинні вирішуватися в судовому порядку. Тим не менше, судовий порядок не можливий в разі досягнення примирення в позасудовому порядку, за виключенням обставин, коли суб'єкт публічної адміністрації не виконує вказане рішення добровільно або за умови настання непередбачуваних, додаткових виключних чи виняткових обставин.

Наочно це можна побачити крізь призму творчої ролі судової практики органів адміністративної юстиції Європейського Союзу щодо відповідальності за факт заходів поліцейного характеру, головним чином якщо невиконання своїх обов'язків суб'єктами публічної адміністрації призводить до нерозуміння права Європейської Спільноти (наприклад, дорожні заборони, що перешкоджають вільному переміщенню товарів), що в перспективі може сформувати систему неумисної провини, там, де на цей момент вимагається лише тяжка провина [1, с. 72]. Примат мають положення первинного та вторинного права Європейського Союзу в частині процедури поновлення прав і законних інтересів, виплати відшкодування та ін., зокрема, у випадку їх колізії з нормами національного права. Водночас виключно в юрисдикційному судовому порядку має бути реалізована компенсаційна функція держави за напрямком суб'єктивного встановлення обсягів і відшкодування моральної шкоди, упущеної вигоди. Виключення можуть становити випадки, коли достеменно, чітко та об'єктивно відомо розмір такої шкоди.

При цьому правова форма динамічного виміру механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна має активний характер, тому «підтягує» до себе фактичний (матеріальний) зміст відносин. Як зауважує А.П. Дудін, правова форма притягує фактичний зміст, тобто породжує нові відносини з урахуванням реальної матеріальної (фактичної) можливості врегульованих відносин реалізувати публічно-правові настанови [17, с. 83]. Маються на увазі такі аспекти механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації, що є реально здійснюваними, бо закладені в наявних правових су-

спільних відносинах. Суб'єкти публічної адміністрації отримують зобов'язання вчиняти діяння у сфері використання публічного майна, визнані на рівні закону належними. Творча роль закону в поєднанні з його офіційною цінністю дозволяє під час застосування категорії порядку встановлювати межі свободи використання публічного майна суб'єктами публічної адміністрації. У цьому розрізі простежується «чистий» зв'язок, єдність фактичного (матеріального) змісту (фактичних суспільних відносин) і юридичної форми (правовідносин). Водночас правовідносини виступають у ролі практичної перевірки життєздатності та істинності юридичних норм. Цей проміжний висновок впливає із сутності норм права як таких, що є мірою оцінки діянь публічної адміністрації у сфері використання публічного майна й одночасно надають їм визначену організовану спрямованість із метою досягнення публічного інтересу.

Висновки. Отже, можна стверджувати, що еволюція інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна має здійснюватися з урахуванням поточних тенденцій глобалізації з додержанням постулатів формально-юридичного підходу шляхом прийняття профільного закону про відшкодування шкоди, завданої суб'єктам публічного та приватного права незаконними рішеннями, інструментами діяльності публічної адміністрації, їх посадових (службових) осіб під час виконання ними своїх повноважень, із урахуванням специфіки механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна. Важливо також внести відповідні зміни чи доповнення до кореспондуючих галузевих законів. Поновлення порушених чи невизнаних прав і законних інтересів осіб, які правомірно використовують публічне майно, відшкодування шкоди мають бути здійснені в межах юрисдикційної судової та позасудової заявної або втручальної адміністративної процедури. Передусім основне регулятивне навантаження має бути зроблене на суб'єктів публічної адміністрації в межах заявної позасудової адміністративної процедури у спосіб звернення уповноваженої особи. Відповідно, за умови розгляду та вирішення спору на її користь має бути прийняте обгрунтоване рішення з подальшою виплатою компенсації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Пінероль Б. Відповідальність адміністрації (Французька Республіка) // Відшкодування в позасудовому порядку шкоди, яка завдана державою або органами влади. Київ: Конус-Ю, 2007. 260 с.
2. Марченко О.В., Аванесова Н.Е. Аналіз соціально-економічних передумов розвитку міста. Науковий вісник ЧДІЕУ. 2013. № 4(20). С. 60–71.
3. Халфина Р.О. Общее учение о правоотношении. Москва: Юрид. лит., 1974. 351 с.
4. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: із зм. і доп. станом на 30.09.2016. Офіційний вісник України. 2010. № 72/1. Спеціальний випуск. С. 15. Ст. 2598.

5. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 02.11.2004 № 15-рп/2004. Офіційний вісник України. 2004. № 45. С. 41. Ст. 2975.

6. Справа «Bellet v. France»: рішення Європейського суду з прав людини від 04.12.1995. URL: <http://echr.ketse.com/doc/23805.94-en-19951204/view/> (дата звернення: 15.10.2018).

7. Справа «L. and V. v. Austria»: остаточне рішення Європейського суду з прав людини від 09.04.2003. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60876> (дата звернення: 15.10.2018).

8. Справа «S.L. v. Austria»: остаточне рішення Європейського суду з прав людини від 09.04.2003. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60877> (дата звернення: 15.10.2018).

9. Справа «Brumarescu v. Romania»: рішення Європейського суду з прав людини від 28.10.1999. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58337> (дата звернення: 15.10.2018).

10. Справа «Голдер проти Сполученого Королівства»: рішення Європейського суду з прав людини

від 21.02.1975. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_086 (дата звернення: 15.10.2018).

11. Справа «Мушта проти України»: рішення Європейського суду з прав людини від 18.11.2010. Офіційний вісник України. 2011. № 64. С. 49. Ст. 2525.

12. Справа «Пономарьов проти України»: рішення Європейського суду з прав людини від 03.04.2008. Офіційний вісник України. 2009. № 37. С. 198. Ст. 1273.

13. Справа «Функе проти Франції»: рішення Європейського суду з прав людини від 25.02.1993. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_154 (дата звернення: 15.10.2018).

14. Камінська Н.В. Поняття і природа міста в контексті українського та світового розвитку. Право і безпека. 2010. № 3 (35). С. 46–51.

15. Воронкова В.Г. Становлення інформаційного суспільства як цивілізаційної парадигми розвитку сучасної України за доби глобалізації: теоретико-методологічні та праксеологічні виміри: монографія. Запоріжжя: ЗДІА, 2017. 270 с.

16. Воронкова В.Г. Глобальна інформатизація як головна тенденція соціоприродної еволюції людства. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2012. № 51. С. 14–26.

17. Дудин А.П. Диалектика правоотношения. Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1983. 121 с.

Задирака Н.Ю. ЕВОЛЮЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ У ВІДНОСИНАХ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНОГО МАЙНА

Автор дослідив еволюцію інституту відповідальності суб'єктів публічної адміністрації у відносинах щодо використання публічного майна з урахуванням поточних глобалізаційних тенденцій. Розглянуто напрямки розвитку юрисдикційного судового та позасудового порядку імплементації механізму реалізації відповідальності суб'єктів публічної адміністрації за делікти у сфері використання публічного майна. Розкрито специфіку заявної та втручальної адміністративних процедур у ракурсі забезпечення балансу під час реалізації юридичної відповідальності суб'єктів публічної адміністрації.

Ключові слова: публічне майно, адміністративне право, правовий інститут, правовий режим, публічний інтерес, суб'єкт публічної адміністрації, глобалізація, законотворчість, юридична відповідальність, адміністративна відповідальність, правопорушення.

Задирака Н.Ю. ЭВОЛЮЦИЯ ОТВЕТСТВЕННОСТИ СУБЪЕКТОВ ПУБЛИЧНОЙ АДМИНИСТРАЦИИ В ОТНОШЕНИЯХ ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ПУБЛИЧНОГО ИМУЩЕСТВА

Автор исследовал эволюцию института ответственности субъектов публичной администрации в отношениях по использованию публичного имущества с учетом текущих тенденций социотехноприродной глобализации. Рассмотрены направления развития юрисдикционного судебного и внесудебного порядка имплементации механизма реализации ответственности субъектов публичной администрации за деликты в сфере использования публичного имущества. Раскрыта специфика заявительной и вмешательной административных процедур в ракурсе обеспечения баланса при реализации юридической ответственности субъектов публичной администрации.

Ключевые слова: публичное имущество, административное право, правовой институт, правовой режим, публичный интерес, субъект публичной администрации, глобализация, законотворчество, юридическая ответственность, административная ответственность, правонарушения.

Zadyraka N. Yu. EVOLUTION OF THE PUBLIC ADMINISTRATION RESPONSIBILITY INSTITUTE IN RELATIONS ON THE PUBLIC PROPERTY USAGE

The author has researched into the evolution of the public administration responsibility institute in relations on the public property usage taking into account current trends of social and technological globalization.

The main problems are related with current legislation on the legal liability of public administration for the illegal use of public property, as well as the absence of mechanisms for the abolition or alteration of improperly applied instruments of public administration.

Conflict of interest plays a negative role for the proper implementation of the institution of responsibility of public administration in relation to the use of public property. The incorrect formulation of legal norms leads to the impossibility of fully complying with the statutory functional obligations of the public administration. As a result, the tools of the public administration's activities in the field of using public property are used illegally, resulting in a violation of public interest and damage.

In order to minimize the opportunities of public administration to violate the principle of equality, to create special risks in the violations of public interest, the interests of those who use in legal way public property, it is necessary to consolidate in as much detail as possible the procedural aspects of the implementation of the responsibility of public administration for delictities in the field of use public property. Responsibility should come for a specific delinquency insofar as the act or decision of the public administration act conflicts with the requirements of the law, the rules of the proper functioning of the legal regimes of public property.

Improving information and communication technologies in the implementation of the institution of responsibility of public administration should lead to qualitative transformations, fundamental changes in the life of the State and Society in terms of public property using.

It is necessary to focus not on the severity of the tort, but on the promotion of the reimbursement of maximum damage, taking into account public interest and public good, guaranteeing subjective right to welfare, law and order and security, taking into account the nature of the risks that are covered, which leads to the possibility of legal responsibility for serial, individual risks without a tort or delict related to the protection of public property.

The directions of developing the jurisdictional judicial and extrajudicial procedure of implementing the mechanism of the public administration responsibility for torts regarding the public property usage have been dealt with. Specificity of the claim-staking and interfering administrative procedures has been highlighted in terms of ensuring the balance in the implementation of the public administration responsibility.

Key words: public property, administrative law, legal institute, legal mode, public interest, subject of public administration, globalization, lawmaking, legal responsibility, administrative responsibility, offenses.